

EL MUSEU TÈXTIL DE TERRASSA: 75 ANYS D'HISTÒRIA

El Museu Tèxtil està d'aniversari! El 21 de febrer de 1946, just ara fa **75 anys**, l'empresari i financer **Josep Biosca Torres**, amb el suport del també industrial terrassenc **Josep Badrinas Sala**, va comprar la col·lecció de teixits del barceloní Ignasi Abadal Soldevila, i va fundar el **primer museu tèxtil de l'estat espanyol**. Terrassa ja comptava amb una llarga tradició tèxtil industrial, amb les Escoles d'Enginyers Tèxtils, Perits Industrials i la d'Arts i Oficis, a més de l'Institut Industrial. El museu es veia com a centre d'estudis i de recerca, per ampliar el coneixement dels estudiants de la ciutat, empresaris i artesans.

1. Els primers anys

L'anomenat **Museo Textil Biosca** ingressava de cop 680 teixits solts més 1.860 muntats sobre cartons, de diversos països i cronologies. La seva primera seu va ser en una nau industrial al carrer Sant Isidre, número 6 de Terrassa, obert des de 1947 amb visita concertada i l'Institut Industrial de Terrassa hi aportava fons econòmics.

Imatges del museu a la nau industrial al carrer Sant Isidre

Des del primer moment es va decidir que Biosca aportaria el nom, Badrinas en seria el president i el jove historiador **Francesc Torrella Niubó**, exerciria com a director.

Abadal va morir el 1947 i tres anys més tard, el seu gendre Juan Llusà del Corral posava a la venda una segona part de la col·lecció, que el museu terrassenc va comprar. Amb aquesta segona adquisició (de 1.429 teixits), la col·lecció passava a comprendre gairebé quatre mil teixits cronològicament situats entre els segles IV i XIX: **coptes, andalusins, bizantins, perses, xinesos, japonesos, turcs, precolombins, europeus, estampats, ornaments litúrgics, passamaneria**, etc. I era, de llarg, la més quantiosa del país. A partir d'aquest moment, les donacions de particulars van anar incrementant modestament el patrimoni, mentre s'organitzaven i s'anaven classificant els teixits.

Des del seu inici, el museu buscava una ubicació definitiva, considerada urgent per les pèssimes condicions de conservació de la nau industrial, que afectaven directament als teixits. Torrella demanava una instal·lació adequada amb despatx, biblioteca, arxiu, reserva, entre d'altres espais, i proposava l'edifici destinat a albergar l'Institut Industrial, tot i que no era el més adequat per exposar. Una altra opció que veia amb possibilitats era el castell cartoixa, encara que no era prou cèntric. El tercer espai considerat, tot i que més ambiciós, era de nova edificació en terrenys propers a les Escoles d'Enginyers i l'Institut d'Investigacions Tèxtils.

2. De museu privat a museu municipal

L'any **1953** el museu es va constituir com a **patronat del Museo Textil Biosca** i la col·lecció tèxtil finalment es va traslladar a la seu de **l'Institut Industrial de Terrassa**, a l'antic magatzem Pasqual Sala del carrer sant Pau número 6, passant a fer-se'n càrrec la corporació d'empresaris tèxtils de la ciutat. A principis de gener del **1956** el nou espai expositiu ja era obert al públic els matins, amb visites concertades i entrada gratuïta. Tres anys més tard, el **1959**, els industrials van decidir cedir gratuïtament el museu a la ciutat, amb la condició de que l'Ajuntament es fes càrrec de les despeses mentre que l'Institut Industrial mantenia un paper actiu en la gestió. Així, el setembre de **1960** es va crear un nou patronat presidit per l'Alcalde de Terrassa i amb la participació de l'Institut

Industrial i altres entitats. Passà a anomenar-se **Museo Municipal Textil Biosca**, i mantenia encara la ubicació provisional.

El museu a l'Institut Industrial de Terrassa

Un cop aquest museu va passar a ser municipal, va ajudar a consolidar-lo l'adquisició de la col·lecció d'indumentària de **Josep Moragas Pomar** el gener de **1964**. En total eren 78 peces. A més d'indumentària i complements (vestits, cossos, faldilles, pitreres, capes, casaques, jupes, escarselles, etc.), comprenia una magnífica col·lecció de gualdrapes, pistoleres i cartutxeres. A banda d'algun indument litúrgic de la col·lecció Biosca, era la primera vegada que el museu adquiria indumentària.

El mateix **1964 Lluís Garcia Capafons**, gran amic de Moragas, cedia la seva col·lecció de passamaneria espanyola antiga, que comprenia 860 peces dels segles XVI al XIX. Dos anys més tard va donar quatre *corpinyos* (cossos del segle XVIII) i dues armilles procedents de l'antiga col·lecció Moragas. Anys més tard, la passamaneria, complementada amb l'ingrés de la col·lecció Viñas, passava a ser la col·lecció més important del país.

Amb l'increment de peces, les dificultats d'espai eren cada vegada més evidents, i la necessitat de finançament extern es feia imprescindible. Tant Biosca com l'alcalde de Terrassa, Josep Clapés Targarona, van insistir en la participació de la Diputació de Barcelona. Aquesta darrera institució havia adquirit la col·lecció de **Ricard Viñas Geis** el **1957**, que estava a Barcelona esperant una ubicació definitiva. Finalment, el **Ple de la Diputació del 27 de novembre de 1957 va aprovar la creació d'un museu tèxtil provincial** i va creure que el Museu Tèxtil Biosca i la ciutat de Terrassa reunien totes les condicions per ser-ne la seu.

3. El Museo Provincial Textil

Però no va ser fins el **1963**, amb el president de la Diputació Joaquim Buxó, Marquès de Castellflorida, quan es va fer efectiu el museu provincial, que tornà a canviar el nom: **Museo Provincial Textil**. Mentre que Barcelona hi aportava la col·lecció de teixits antics de **Ricard Viñas**, més de 2.700 peces i la biblioteca que l'acompanyava, es comprometia a construir un nou edifici i fer-ne el manteniment dels serveis, l'Ajuntament de Terrassa hi posava el terreny, al costat del parc de Vallparadís, i les seves col·leccions aplegades fins el moment. Amb la fusió d'aquestes col·leccions, el museu passava a ser un dels més importants en matèria tèxtil d'Europa. La gestió requeria ara en un **nou patronat** format per divuit membres: el president de la Diputació, l'alcalde de Terrassa, dos diputats, un regidor i el director del museu, i vuit més representants de les Cambres de Comerç de Barcelona i Terrassa, l'Institut Industrial, el Col·legi d'Art Major de la Seda, la Caixa d'Estalvis de Terrassa, el Gremi de Fabricants de Sabadell, la *Industria Textil Algodonera* i la *Mutualidad Laboral Textil*; més els col·leccionistes Manuel Rocamora i Lluís Garcia Capafons i el fotògraf Carlos Duran Torrens, a títol personal. El **1964** ja hi havia el projecte arquitectònic

definit, de la mà de l'arquitecte de la Diputació de Barcelona Camil Pallàs Arisa. Les obres per a un nou edifici, començades el **1965**, acabaven el **1969** i el nou museu s'inaugurava el **14 d'abril de 1970**.

Obres del nou edifici

L'edifici es plantejava com un dels espais museístics més moderns fins el moment, amb sales d'exposicions temporals i permanents (indumentària, teixits, litúrgica, complements, en ordre cronològic i per temàtica, tipologia, origen i fibres), espai per a la conservació, magatzems, taller de restauració, biblioteca, arxiu, sala de maquinària i fibres, i sala de conferències. De fet, des de 1956 ja s'havien anat organitzant diverses activitats, com la "Exposición de obras seleccionadas de Arte Textil procedentes de las colecciones de los museos de Cataluña", presentada a la casa Soler i Palet de Terrassa, fins a la mostra d'una selecció de teixits del museu a les Galerías Biosca, de Madrid. Però ara, el nou museu, estratègicament situat al costat del parc Vallparadís, dedicava una sala d'exposicions temporals a la planta baixa del museu, on es feien exposicions de pintura, escultura, fotografia i altres, però també de l'Escola catalana de tapís, i altres relacionades amb temàtica tèxtil, mentre que les col·leccions del museu es podien veure de forma permanent a les sales de les plantes superiors. D'aquesta manera, al llarg dels anys 1970 i 1980 el museu va actuar com a centre cultural de la ciutat.

Sales d'exposició del nou museu al carrer Salmerón

El patrimoni tèxtil es va anar incrementant considerablement al llarg dels anys amb interessants donatius, compres i llegats que van arribar de la mà de col·leccionistes especialitzats com **Manuel Rocamora**, **Antoni Suqué**, **Lluís Tolosa** i **Carmen Tórtola Valencia**. Les donacions de particulars que arribaven eren majoritàriament procedents d'aixovars familiars. A la vegada, la vinculació amb la indústria tèxtil i la proximitat amb les escoles d'enginyers, van facilitar també la donació d'interessants llibres i apunts d'història, teoria i pràctica tèxtils, que ampliaven la biblioteca del museu contínuament, així com l'arxiu de mostraris d'indústries tèxtils del país.

Sales d'indumentària de la col·lecció Tolosa

Pel que fa a la indumentària, els primers vestits d'Alta Costura arribaren de la mà de Maria Teresa Salisachs, vídua de Samaranch, que donà un vestit de nit d'Elio Berhanyer i la seva cunyada Maria Luisa Lacambra, dos vestits de Christian Dior, el 1973. Gràcies a Cecília Cortinas de Malvehy, ingressà un vestit de nit de tres peces signat per Balenciaga, el 1974. I entre d'altres, Soledad Corbera, de Terrassa, va donar diversos vestits de Pedro Rodríguez. Els darrers anys han

ingressat vestits de modistes terrassenques, i també s'ha fet un gran esforç en col·leccionar indumentària modernista.

4. El Museu Tèxtil com a referent internacional

Després de quaranta anys de direcció, Francesc Torrella es jubilava el 1987, i entrava com a directora Eulàlia Morral Romeu, que es jubilà el 2016, amb una nova perspectiva de museologia i museografia, adaptada als nous corrents europeus, i amb voluntat de potenciar el museu com a centre de documentació i serveis. Sense deixar de banda la preservació del patrimoni (adquisició, documentació, conservació, difusió) s'impulsava una nova política museística enfocada en els serveis, bàsicament a la indústria del sector tèxtil-moda. Així s'inicià una **remodelació** de l'edifici, que culminava l'any 2002, i un nou programa d'exposicions temporals, l'eliminació de les permanents, publicacions, restauració, biblioteca, aules-taller i formació especialitzada, i unes reserves adaptades a les tipologies de col·leccions.

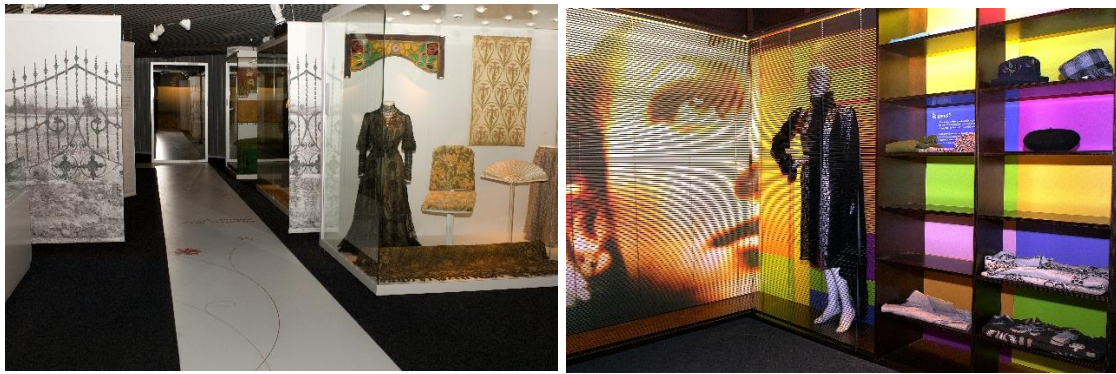

Reserves de complements, teixits, mostraris i indumentària

A partir d'aquell moment, el museu va fer un salt qualitatiu, es van dur a termes obres de remodelació de les sales expositives, es van fer reserves a mida per les diverses tipologies de peces i amb el condicionament adequat, es va ampliar la plantilla que va permetre iniciar serveis de documentació, fotografia, restauració exterior, ampliar l'oferta de formació especialitzada o iniciar una de les primeres bases de dades en línia del país, **Imatex**, que avui compta amb més de **31.000 documents** i més de **70.000 fotografies** disponibles, i que aviat presentarem amb un nou disseny totalment renovat.

Els darrers anys els esforços s'han dedicat a la documentació del fons - actualment el museu té **més de 130.000 peces**-, a l'ampliació de la base de dades, al catàleg de la biblioteca en línia vinculat al Consorci de biblioteques Universitàries de Catalunya, i amb un fons antic del segle XIV fins principis del segle XX incorporat a la Memòria Digital de Catalunya. A la vegada les mostres temporals han permès desenvolupar programes d'activitats per públic escolar, general i especialitzat, que han consolidat un públic cada dia més fidel.

Exposicions *L'herbari modernista* i *La llana, el teixit intel·ligent*

Actualment, el Centre de Documentació i Museu Tèxtil és un **consorci** des del **1995**, on hi torna a tenir presència l'Ajuntament de la ciutat a més de la Diputació de Barcelona. El museu és reconegut per la seva llarga trajectòria, especialment per la recerca, la conservació, la documentació i la difusió del patrimoni tèxtil vinculat a les col·leccions que custòdia, la seva història i la seva cultura, que impulsa la transferència de coneixements i ofereix uns serveis especialitzats de qualitat. Com a centre públic, potencia l'ús social, educatiu i el gaudi intel·lectual a tots els ciutadans. Posa al servei del públic el seu coneixement i expertesa derivats de la col·lecció i de la recerca de la cultura tèxtil i fomenta la creació de l'art i el disseny.

Obres d'Assumpció Espada i Anne Moreno a l'Espai Zero, sala d'artistes tèxtils contemporanis

Inici de la desfilada de la Fira Modernista de Terrassa

El Museu Tèxtil és un referent públic de la cultura tèxtil del país i capdavanter en la recerca, conservació, documentació, contribuint mitjançant les col·leccions que conserva, a la seva posada en valor i al desenvolupament de la història del país. És responsable d'incrementar el patrimoni, de difondre'l de manera científica i lúdica i de preservar-lo per a les generacions futures. Té la voluntat de contribuir al desenvolupament sostenible, amb un programa de responsabilitat social que tingui cura dels col·lectius més vulnerables, alhora que treballa pel medi ambient i la sostenibilitat. El Museu Tèxtil vol aportar, a través dels seus programes, coneixement, riquesa intel·lectual i gaudi emocional, involucrant a tots els visitants i amb permanent dinamisme. Vol crear debat i reflexió sobre el passat i el futur, amb una creixent participació ciutadana. Aspira a col·laborar amb altres institucions, empreses i persones que treballen objectius similars, ja siguin del sector públic o privat, cercant aliances externes de coproducció públic-privada. El Museu Tèxtil treballa en xarxa amb els museus tèxtils del país i ofereix els seus serveis i expertesa a la resta de col·leccions tèxtils i d'indumentària, públiques o privades.

©Bodyteca històrica de Carmen Lucini

Des de l'arribada del Covid, part dels esforços han anat enfocats a potenciar el públic virtual a través de les xarxes socials i actualment estem treballant en la virtualització de les exposicions i en la fotografia 3D de les peces d'indumentària i complements, que també estaran disponibles en línia, i en oferir una versió renovada del banc d'imatges Imatex, que estarà disponible a partir del proper mes de maig.

Un dels grans projectes d'aquest any per celebrar el 75 aniversari, és una **exposició** de les peces estrella del museu -teixits, indumentària, complements, mostraris- que s'inaugurarà la propera tardor i anirà acompanyada d'un **catàleg de referència de les col·leccions** que custodiem.

Volem gaudir d'aquesta celebració amb el conjunt de persones que donen sentit a l'existència del Museu Tèxtil. Per això, us animem a participar de les propostes i activitats que el museu oferirà al llarg d'aquest temps d'aniversari.

#75anysMuseuTextil

@cdmtextil